

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 71 0 П 256123 21 Рев
Бања Лука, 07.04.2022. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Сенада Тице, као предсједника вијећа, Тање Бундало и Горјане Попадић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитељице М. М. из Б.Л., коју заступа пуномоћник М.Б., адвокат из Б.Л., против тужених 1. А.б. а.д. Б.Л., кога заступа пуномоћник Р.Т., адвокат из Б.Л., на чијој је страни умјешач И.П. из Б.Л., кога заступа пуномоћник Р.К., адвокат из Б.Л. и 2. Д.К. из Б.Л., ради стицања без основа, вриједност спора 49.000,00 КМ, одлучујући о ревизији тужитељице против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 256123 20 Гж од 19.01.2021. године, на сједници вијећа одржаној дана 07.04.2022. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Захтјев туженог А.б. а.д. Б.Л. за накнаду трошкова ревизионог поступка, на име састава одговора на ревизију у износу од 1.316,25 КМ, се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бањој Луци број 71 0 П 256123 17 П од 03.08.2018. године, дјелимично је усвојен примарни тужбени захтјев тужитељице, у односу на туженог А.б. а.д. Б.Л. (у даљем тексту: првотужени) и утврђено да покојна Б.К. није потписала записник Основног суда у Бањој Луци број ... од 27.04.2005. године и да је тај записник у том дијелу неистинит (став 1. изреке). Одбијен је примарни тужбени захтјев тужитељице, да суд обавезе првотуженог да тужитељици врати без основа стечено право сувласништва са дијелом од 1/2, на некретнини уписаној у Л.н. број 548 к.о. Б. у А листу, подаци о земљишту, парцела број 1762/1, број зграде 1, кућиште, стамбени објекат, површине 59 м² и кућиште, двориште, површине 358 м², у А 1 листу, подаци о згради и посебним дијеловима зграде, к.ч. број 1762/1, број зграде 1, објекат 1, објекат са одобрењем за грађење, стамбени објекат, година изградње 1968, спратности Пр, површина 59 м², број зграде 1, двособан стан, посебни дио зграде 1, спратност Пр, површина 52 м², те да у ту сврху изда тужитељици исправу која је по садржини и форми сачињена у складу са законом, која је подобна за упис права сувласништва тужитељице са удјелом од 1/2 на наведеној некретнини и која садржи неусловљену и неорочену изјаву првотуженог о дозволи уписа права сувласништва тужитељице са дијелом од 1/2 на наведеној некретнини, те ако првотужена не изда наведену исправу тужитељици, до дана правоснажности пресуде, да пресуда у свему замијени ту исправу. Одбијен је и евентуални тужбени захтјев да се првотужени обавезе да тужитељици, на име стеченог без основа, исплати износ од 50.800,00 КМ, са законском затезном каматом од

02.03.2017. године па до исплате, као и захтјев тужитељице за накнаду трошкова поступка (став 2. изреке). Тужбени захтјев тужитељице, у односу на тужену Д.К. (у даљем тексту: друготужена), је у цјелости одбијен (став 3. изреке). Обавезана је тужитељица да првотуженом надокнади трошкове поступка у износу од 2.373,75 КМ (став 4. изреке), док је у преосталом дијелу захтјев првотуженог за накнаду трошкова поступка, који представља разлику између траженог и досуђеног износа, одбијен (став 5. изреке).

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 256123 20 Гж од 19.01.2021. године, жалба тужитељице је одбијена и првостепена пресуда, у одбијајућем дијелу одлуке о тужбеном захтјеву (став 2. и 3. изреке првостепене пресуде) и у досуђујућем дијелу одлуке о трошковима поступка (став 4. изреке првостепене пресуде), је потврђена. Одбијен је захтјев тужитељице за накнаду трошкова састава жалбе у износу од 1.750,00 КМ и трошкова судске таксе на жалбу у износу од 1.000,00 КМ. Одбијен се захтјев првотуженог за накнаду трошкова састава одговора на жалбу у износу од 1.389,37 КМ.

Изјављеном ревизијом другостепену пресуду побија тужитељица, због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи или да се иста укине и предмет врати другостепеном суду на поновно суђење.

У одговору на ревизију првотужени предлаже да се изјављена ревизија одбије као неоснована, док друготужена није дала одговор на ревизију.

Ревизија није основана.

Предмет спора у овој парници је примарни тужбени захтјев захтјев тужитељице да се утврди да покојна Б.К. није потписала записник Основног суда у Бањој Луци број ... од 27.04.2005. године, као и да се првотужени обавезе да, по основу стицања без основа, тужитељици врати право сувласништва са дијелом од 1/2, на некретнини ближе описаној у изреци првостепене пресуде, уз обавезу да се то право у корист тужитељице упише у јавним евиденцијама. Предмет спора је и евентуални тужбени захтјев да се првотужени обавезе да тужитељици, на име стеченог без основа, исплати износ од 50.800,00 КМ, уз накнаду трошкова поступка.

Одлучујући о захтјеву тужитељице, по проведеном доказном поступку, првостепени суд је утврдио: да је првотужени са друготуженом и њеним супругом М.К. закључио уговор о хипотекарном кредиту број ... од 19.04.2005. године; да се чланом 4. став 1. уговора друготужена обавезала да ће ради обезбјеђења потраживања првотуженог обезбједити заснивање заложног права на некретнинама означеним као к.ч. број 1762/1 кућиште-двориште са површином од 344 м² и кућиште – стамбена зграда са површином од 72 м², која је укњижена у з.к. ул. број 548 к.о. Б.; да је власник и посједник наведених некретнина била Б.К., мајка тужитељице и друготужене; да је пред првостепеним судом дана 27.04.2005. године под бројем ..., у сврху обезбјеђења наведеног кредита, потписан споразум о заснивању заложног права на означеним некретнинама; да према подацима из налаза вјештака графолошке струке Љ.Г., Б.К. није потписала записник број ... од 27.04.2005. године; да је Б.К. преминула дана ...2015. године; да је против друготужене и њеног супруга М. вођен кривични поступак у којем су, пресудом првостепеног суда број ... од 04.07.2016. године, оглашени кривима за

кривично дјело - Обмана приликом добијања кредита или других погодности; да друготужена није измирила свој дуг према првотуженом, из основа уговора о кредиту; да је првотужени дана 02.12.2009. године првостепеном суду поднио приједлог за извршење на предметним некретнинама; да је првостепени суд дана 13.11.2012. године усвојио приједлог и донио рјешење о извршењу број 71 0 И 074957 09 И, на које је Б.К. изјавила приговор, који је одбијен рјешењем истог суда од 28.07.2014. године; да је Б.К. против тог рјешења изјавила жалбу, која жалба је одбијена рјешењем Окружног суда у Бањој Луци од 12.02.2015. године; да је првотужени на рочишту одржаном 02.12.2015. године, у својству тражиоца извршења, купио предметне некретнине за износ од 33.000,00 КМ; да се, на темељу рјешења о досуди број 71 0 И 074957 09 И од 14.12.2015. године, првотужени уписао као власник и посједник предметних некретнина у Лист непокретности 548 к.о. Б.; да су на основу рјешења о наслеђивању Основног суда у Бањој Луци број ... од 12.11.2015. године тужитељица и друготужена проглашене наследницама покојне Б.К. са по 1/2 дијела.

На темељу тих чињеница, првостепени суд је дјелимично у односу на првотуженог усвојио примарни тужбени захтјев и утврдио да покојна Б.К. није пописала записник Основног суда у Бањој Луци број ... од 27.04.2005. године, примјеном одредбе члана 54. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 - даље: ЗПП), уз образложење да је на темељу кривичне пресуде број 71 0 К 199464 15 К од 04.07.2016. године утврђено да су друготужена и њен муж починили кривично дјело-обмањивање приликом добијања кредита, тако што су фалсификовали потпис Б.К. и тиме себи прибавили документацију помоћу које су испунили услове да им првотужени одобри кредит, као и да је тужитељица у овом поступку доказала, вјештачењем по вјештаку графолошке струке Љ.Г., да њена мајка Б.К. није потписала записник истог суда број ... од 27.04.2005. године. Полазећи од одредбе члана 210. став 1. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, број 29/78, 39/85, 45/89 и 57/89, „Службени лист СРЈ“, број 31/93 и „Службени гласник Републике Српске“, број 17/93, 3/96 и 39/03), првостепени суд је закључио да тужитељица није доказала да је првотужени, без правног основа, присвојио имовину тужитељице (1/2 дијела предметних некретнина), односно да се првотужени за ту вриједност обогатио, а тужитељица осиромашила. Овај закључак првостепени суд образлаже тиме да је првотужени на темељу правног основа у извршном поступку и на основу судске одлуке постао власником предметних некретнина, да је након што је правоснажно окончан извршни поступак и након што се првотужени укњижио као власник и посједник предметних некретнина, пресудом кривичног суда утврђено да су друготужена и њен супруг починили кривично дјело обмањивања приликом добијања кредита тако што су фалсификовали потпис Б.К. на записнику овог суда од 27.04.2005. године, али да ова чињеница, сама по себи, не може утицати на правилност и законитост проведеног извршног поступка у којем је првотужени (дјелимично) намирио своје потраживање према друготуженој и њеном супругу, продајом заложене некретнине. Првостепени суд, даље, образлаже да је првотужени у конкретном случају био савјестан, јер приликом одобравања кредита друготуженој и њеном супругу и исплатом новца именованима, као и током цијелог извршног поступка, није знао нити је могао знати да су друготужена и њен супруг починили кривично дјело фалсификовања потписа Б.К. Према ставу првостепеног суда, тужитељица је губитак своје имовине коју би наслиједила иза своје пок. мајке претрпјела због понашања друготужене, док је првотужени темељем законитог правног основа стекао право власништва на предметним некретнинама, па из ових разлога одбија примарни тужбени захтјев у преосталом дијелу у односу на првотуженог, као и евентуални тужбени захтјев. У односу на друготужену, одбијен је

тужбени захтјев у цјелости, уз образложење да тужитељица тужбеним захтјевом не тражи од друготужене никакво чињење, да ове странке нису ни у каквом материјално правном односу поводом спора, с обзиром да тужитељица тражи да суд обавеже само првотужену (да врати тужитељици без основа стечено право сувласништва од 1/2 дијела на предметним некретнинама, односно да јој исплати утужени износ на име вриједности тог дијела предметних некретнина), закључујући да друготужена није пасивно легитимисана у овом спору.

Одлучујући о жалби тужитељице, другостепени суд је прихватио чињенична утврђења првостепеног суда, као и правни закључак првостепеног суда – да је првотужени право власништва на предметним некретнинама стекао на основу одлуке суда (рјешење о досуди и рјешење Управе Б.Л. од 06.06.2016. године). Имајући у виду одредбу члана 94. Закона о извршном поступку ("Службени гласник Републике Српске", бр. 59/03 до 66/18, даље: ЗИП), која штити купца из извршног поступка, те налазећи да је првотужени у извршном поступку исплатио купопродајну цијену, поуздајући се у исправност вођења поступка од стране суда, те да би одузимање посједа и његовог власништва морало бити праћено враћањем исплаћене цијене, другостепени суд је закључио да је правилно одбијен тужбени захтјев за враћање права сувласништва, без обзира на усвајајући дио одлуке о примарном тужбеном захтјеву, које утврђење, по ставу другостепеног суда, може само да буде основ за облигационо правни захтјев који тужитељица може истаћи у односу на друготужену. Имајући у виду, да се према опредјељеном тужбеном захтјеву (поднесак од 22.12.2017. године) на друготужену односи само дио захтјева за утврђење, које би могло имати своје дејство само на подносиоца приједлога за извршење (да хипотекарни дужник није потписао записник), односно на првотуженог из ове парнице, другостепени суд је закључио да је тужбени захтјев правилно у цјелости одбијен у односу на друготужену. Из наведених разлога, другостепени суд је жалбу тужитељице одбио и првостепену пресуду потврдио.

Нижестепене пресуде су правилне и законите и ревизионим наводима нису доведене у озбиљну сумњу.

Тужитељица тужбени захтјев у овој парници заснива на чињеници да је правоснажном пресудом кривичног суда утврђено да је у извршном поступку на записнику суда, када је закључен споразум о заснивању заложног права на предметним некретнинама, фалсификован потпис Б.К. (након чије смрти је донесено рјешење о наслеђивању према којем наведене некретнине са по 1/2 дијела наслијеђују њене кћерке - тужитељица и друготужена из ове парнице).

Међутим, код тога да је према чињеничном утврђењу нижестепених судова, у извршном поступку који је на темељу засноване хипотеке покренуо првотужени, исти купио наведене некретнине, те се на темељу рјешења о досуди број 71 0 И 074957 09 И од 14.12.2015. године уписао као њихов власник, произлази да се не ради о стицању без основа (одредба члана 210. став 1. ЗОО), јер је предметне некретнине првотужени стекао на темељу одлука суда (члан 93. ЗИП). Стога, сагласно одредби члана 94. ЗИП, право првотуженог, као купца у извршном поступку је заштићено и на њега се не односе дејства одлука донесених након провођења рјешења о досуди. Наиме, према наведеној законској одредби укидање или преиначење рјешења о извршењу последице спровођења рјешења о досуди непокретности нема утицаја на право својине купца стечено према одредбама члана 93. истог закона. При томе, треба имати у виду да је приговор Б.К. на рјешење о дозволи

извршења одбијен, као и њена жалба против наведеног рјешења, док нема навода да је иста покретала парницу за проглашење извршења недопуштеним.

Наведено значи, да чак и кад би се прихватили ревизиони наводи, да је доношењем пресуде кривичног суда број ... од 04.07.2016. године извршна исправа (споразум о заснивању хипотеке) без дејства, јер да је „на други начин утврђено да је без дејства“ (дио одредбе члана 54. став 1. тачка 1. ЗИП), да се то не може одразити на права првотуженог које је он на предметним некретнинама стекао у складу са одредбом члана 93. ЗИП.

Стога се не могу прихватити ревизиони наводи да стицање права власништва у конкретном случају (на темељу рјешења о досуди) није препрека за враћање онога што је првотужени као тражилац извршења добио извршењем.

Произлази, да нема законског основа да се првотуженом наложи враћање траженог сувласничког дијела некретнина, а тиме ни да му се наложи исплата новчане протувриједности тог сувласничког дијела, па је правилно тужбени захтјев тужитељице у овом дијелу одбијен. Како тужитељица у овом предмету, осим дијела за утврђење да покојна Б.К. није пописала записник Основног суда у Бањој Луци број ... од 27.04.2005. године, није ни истакла тужбени захтјев у односу на друготужену (тужитељици у конкретној чињеничној и правној ситуацији би припадало право на облигационо правни захтјев према друготуженој), то је из разлога који су дати у побијаној пресуди правилно одбијен тужбени захтјев у односу на друготужену.

Према томе, тужитељица не може успијети у овој парници са стављеним захтјевима у односу на означене тужене (у одбијајућем дијелу), док овај суд у овом ревизионом поступку не може улазити у то да ли евентуално постоји основ за вођење парничног поступка по другом законском основу, па је изјављена ревизија одбијена примјеном одредбе члана 248. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 - даље: ЗПП).

Захтјев првотуженог за накнаду трошкова ревизионог поступка, на име састава одговора на ревизију у износу од 1.316,25 КМ, је одбијен, јер се не ради о нужном трошку, у смислу одредбе члана 387. став 1. ЗПП.

Предсједник вијећа
Сенад Тица

За тачност отправака овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић